Вступ до АМОСА

Хоча Амос жив у Південному царстві Юди, Бог доручив йому проповідувати в Північному царстві Ізраїля. Він був «з пастухів з Текої» – маленького села за шістнадцять кілометрів на південь від Єрусалиму (1:1). Він також доглядав за сикоморами (7:14). Він вирушив до Бет-Елу, міста, де не лише жив цар, але й поклоніння ідолам було звичним явищем. На той час царем був Єробоам II (793–753 роки до н.е.) – нечестивий і розбещений ідолопоклонник (2 Царів 14:23–29). Проповідь Амоса викликала жорсткий опір, і йому було наказано повернутися додому і більше ніколи не проповідувати в Бет-Елі (7:12–13). Його звинуватили у змові з метою повалення уряду (7:10).

Зміст

1:1 – 2:5	Суди проти народів та Юди: Дамаска, Ґази, Тира, Едома, Аммона, Моаба і Юди
2:6 – 6:14	Суди проти Ізраїлю
7 – 9	Пророчі видіння про лихо Ізраїлю та майбутнє благословення

Головна тема

Ізраїль потопав у моральній розбещеності. Соціальне зло пронизувало суспільство. Люди поводилися як погани як у повсякденному житті, так і в поклонінні Богу. Вони зміцнювали своє становище і збільшували свої статки за рахунок інших. Наближався суд, і Амос звернувся до людей із суворим закликом покаятися. Їхні близькі стосунки з Богом не зможуть врятувати їх від неминучого покарання, тож єдиним рішенням для них було: нехай «покотиться суд, як вода» (5:24). Соціальна справедливість і праведне ставлення до свого ближнього були невід'ємною частиною цього. Останні п'ять віршів завершують книгу на позитивній ноті: Церква Христова гряде.

КІНЦЕВІ ПРИМІТКИ 3

АМОС

1:1 Порівняйте 2 Царів 3:4

[1:1] На відміну від простих вигадок людей, які претендують на божественне натхнення своїх творів, Біблія пронизана історичними фактами і цифрами, які демонструють її міцний зв'язок з реальною історією, тим самим ще більше підтверджуючи її натхненність. Землетрус, про який йдеться в цьому вірші, був такого масштабу, що люди все ще згадували про нього й майже 400 років потому (Захарії 14:5). Дивіться згадку Йосипа Флавія про цю подію в його «Старожитностях», 9.10.4

2:7 Або *топчуть*

[3:8] Знищення Ізраїлю Самим Богом прийшло у вигляді ассирійської навали, яка захопила Північне царство. Недарма ассирійці ототожнювали себе з левом. Під час розкопок Лейярдом стародавньої Ніневії було знайдено два чудових зразки ассирійського мистецтва, які були приховані від людських очей протягом 25 століть: крилаті леви з людськими головами розміром близько 3,5 метри заввишки та 3,5 метри завдовжки[1]. Коли Бог спонукав ассирійців знищити Ізраїль, лев і справді заревів. Прочитайте 1:2.

3:9 аЗа масоретським текстом; в Септуагінті – *Ассирія.*

3:12 аЄврейський текст незрозумілий

4:1 аБукв. *їхні господарі* або *їхні пани*

4:4 аАбо *три роки* (порівняйте Второзаконня 14:28)

[4:6–11] Окрім чудес Бог часто використовує природні катастрофи як спосіб покарання людей і заклик до покаяння. Атеїсти відкидають усі такі події, вважаючи їх звичайними явищами, які не мають духовної мети чи сенсу. Тим не менш, історії відомі випадки, коли цілі народи відступали від свого морального занепаду, постаючи перед загрозою катастрофічного лиха. Дивіться Матвія 11:21–24; 12:41

[5:8] Бог як Творець промовив до існування цілий всесвіт (Псалом 32:6–9) – включаючи й безліч сузір'їв. Див. Йова 9:9; 38:31–33; Псалом 146:4. Його всемогутність також проявилася в створенні Ним світла і темряви, дня і ночі, океанів і кругообігу води в природі. Дивіться також Буття 1:3–5; Екклезіаста 1:7; Йова 38:34; Псалом 103:5–9, 20, 25; Єремії 5:22.

5:26 аЯзичницькі ідоли;

bВ Септуагінті та Вульгаті – скинію Молоха.

6:13 аБукв. *пустому місцю*.

bБукв. *Роги*

7:14 аПорівняйте 2 Царів 3:4

8:4 аАбо *топчете*; пор. 2:7

8:8 аТобто Ніл; в деяких єврейських манускриптах, Септуагінті, сирійських перекладах, Таргумі та Вульгаті – *Річка*; в масоретському тексті – світло.

[8:9] Це можливий натяк на сонячне затемнення, яке відбулося 15 червня 763 року до н.е., і яке Амос використовує для ілюстрації Божого суду над їхніми гріхами.

8:14 аАбо *Ашима*, сірійська богиня долі.

[9:3] Змій, про якого йдеться, швидше за все, є левіафаном – історичною морською істотою, схожою на динозавра. (Дивіться Спеціальний розділ на стор. 22 коментарів до Йова).

9:5 аТобто, Ніл

9:11 аШатро – образ усуненої від влади династії

9:12 аВ Септуагінті – *людства*.

[9:11–12] Коли апостоли і старійшини зібралися в Єрусалимі в першому столітті нашої ери, щоб вирішити питання між юдеями та язичниками, Петро повідомив про навернення Корнилія як доказ того, що за Божим задумом Царство Христа – Його Церква – мало складатися з усіх етнічних груп. Потім Яків підтвердив висновок Петра, процитувавши ці два вірші (Дії 15:16–17). Отже, обіцянка «підняти шатро Давида» була виконана в наверненні євреїв у день П'ятидесятниці (Дії 2), а посилання на «всі народи» в Амоса 9:12 сповнилося в наверненні у віру перших язичників, сім'ї Корнилія (Дії 10). Ніякої майбутньої відбудови фізичного храму в Єрусалимі в цьому пророцтві не згадується.

КІНЦЕВІ ПРИМІТКИ

1. Sir Austen Layard (1849), *Nineveh and Its Remains* (London: J. Murray), 1:69-71.